

Abstrakt

Hubert Ripka (1895–1958) patřil za první republiky mezi nejaktivnější demokraticky orientované novináře a nejbližší spolupracovníky ministra zahraničních věcí a pozdějšího prezidenta Edvarda Beneše. Jeho politické i novinářské počátky jsou spojeny s národnědemokratickou Mladou generací. Klíčovým byl pro Ripkovu kariéru rozkol mezi levým a pravým křídlem Mladé generace v roce 1920, kdy po vítězství pravice z Mladé generace vystoupil. Antonín Pešl ho přivedl do redakce Národního osvobození, spjatého s Československou obcí legionářskou a prohradní politikou. V zahraničněpolitické oblasti se zaměřil především na sledování politického a kulturního života Jugoslávie, stal se tajemníkem Československo–jihoslovenské ligy, členem Slovanského ústavu, přispíval do jihoslovenských periodik a do obnoveného Slovanského přehledu. Nejvýznamnější Ripkova přednášková činnost byla spojena s prestižním Klubem Přítomnost.

Od roku 1930 působil v redakci Lidových novin, přispíval však do celé řady dalších periodik. Usiloval o všemožnou podporu malodohodového spojenectví, především v souvislosti se silící hrozbou německého pangermanismu. Od roku 1932 podnikal zahraniční informační cesty, z nichž pořizoval souhrnné zprávy pro E. Beneše. V roce 1934 se významným způsobem podílel na vzniku programu „Demokracie řádu a činu“, který byl pokusem o přizpůsobení demokratické organizace novým hospodářským a politickým podmínkám 30. let. O rok později vedl první oficiální výpravu československých novinářů do Sovětského svazu. V roce 1935 se stal členem Československé strany národně socialistické. Významné bylo Ripkovo informační napojení na tzv. německé novoaktivisty a také na francouzské a britské politiky odmítající appeasement. V mnichovských dnech byl odpůrcem kapitulace, stal se členem Výboru na obranu republiky a v prvních říjnových dnech usiloval o zastavení vydávání pohraničních území. Pokračovat v novinářské kariéře po mnichovských událostech pro něj bylo nemyslitelné. S nejbližšími přáteli se dohodl na budoucí činnosti proti nacistům a dne 10. října 1938 odjel do zahraničí, kde se stal prvním představitelem nové československé exilové politické reprezentace.

V Anglii sepsal rozsáhlou studii o mnichovských událostech *Munich: Before and After*. Od dubna 1939 působil v Paříži, a to především jako protiváha Š. Osuského. Založil zde malou tiskovou a propagační kancelář na podporu Benešovy zahraniční akce. Na podzim roku 1939 se stal členem Československého národního výboru, kde vedl Správu pro službu informační. Po porážce Francie a evakuaci do Velké Británie se stal nejprve státním tajemníkem a od října 1941 státním ministrem v československém exilovém ministerstvu zahraničních věcí, kde účelně spolupracoval s Janem Masarykem, ačkoli Ripkovy ambice stát se ministrem zahraničních věcí byly nepochybné. Tíha celé agendy ministerstva, vyjednávání s exilovými politickými reprezentacemi Poláků, Francouzů a s představiteli Sovětského svazu, stejně jako příprava konkrétních smluv (jednání o československo–polskou konfederaci, jednání o oduznání Mnichova, smlouva se SSSR z května 1944 ad.) dopadaly značnou měrou právě na Ripku.

S blížícím se koncem války se věnoval též otázce poválečného vnitropolitického uspořádání republiky. Účastnil se jednání Bloku tří socialistických stran a jednání národních socialistů. Ripkovy představy o poválečném postavení Československa v Evropě směřovaly ke koncepci spolupráce s Východem i Západem, jakožto záruky proti nové německé agresi. Za významný faktor nadále považoval spolupráci menších středoevropských národů. S jistou náklonností, ale též opatrností, přistupoval ke středoevropským konfедераčním a evropským federačním

plánům. V exilu vedl rovněž jednání o poválečném vysídlení československých Němců, přičemž jeho názor byl bližší radikálnějšímu stanovisku domácího odboje. Na jaře 1945 byl pověřen likvidací československého exilového zřízení v Londýně. Legitimizační úlohu vzhledem k České národní radě měl v době pražského povstání v květnu 1945, a to díky svému spojení s domovem i Košickou vládou.

Vrcholem jeho politické kariéry byla v letech 1945–1948 pozice ministra zahraničního obchodu, také vzhledem k tomu, že zahraniční obchod aktivně vytvářel jako prostředek formování zahraničněpolitických vztahů a zahraničněpolitické orientace Československa. Socializační proces chápal jako syntézu svobody a rovnoprávnosti, jako vyšší formu demokracie, ovšem při zachování jisté úrovně soukromého podnikání. Formuloval názory národních socialistů jako protiváhy komunistům. V roce 1946 se stal docentem Univerzity Karlovy. Za rozhodující okamžik ve vývoji poválečného státu považoval odmítnutí Marshallova plánu v červenci 1947. Hlásil se za iniciátora demise nekomunistických ministrů z 20. února 1948, která ovšem nebrala zřetel na všechny možné varianty budoucího vývoje. Po krátkých úvahách působení na univerzitě utekl napodruhé za pomoci Josefa Ševčíka, Bohumily Pešlové a Milady Horákové do zahraničí. Doma byl prohlašován za zrádce československého lidu, v exilu podporoval akci pro uprchlíky a vydávání čs. periodik, sám napsal studii *Únorová tragédie*. Byl si vědom odlišnosti od roku 1938 a pochyboval o možnosti, zda bude možné vůbec eliminovat SSSR.

Větší pochopení pro aktivity našli političtí emigranti ve Spojených státech amerických, kam se Ripka s rodinou přestěhoval. Zde se zapojil do aktivit Rady svobodného Československa, ačkoli kritizoval její stranické uspořádání. Evropský integrační proces chápal jako cestu k osvobození středoevropských národů. V letech 1951–1952 byl členem Národního výboru svobodného Československa, opozičního uskupení k RSC. Nejhorším obdobím v USA byl rok 1954, kdy byl vyšetřován senátním podvýborem pro vnitřní bezpečnost z důvodu obav z komunistické infiltrace. V roce 1955 se vrátil do Evropy, kde byl považován za nejdůležitějšího reprezentanta nejen ČSR, ale i celé střední Evropy. Závěr života spojil s politikou self-liberation, myšlenky osvobodování bez válečného střetnutí, ale za hospodářského a politického tlaku Západu na Sovětský svaz. Zemřel v lednu 1958 v Londýně.

Klíčová slova

Národní osvobození, Lidové noviny, československá zahraniční politika, mnichovská dohoda, československá exilová vláda v Londýně, Únor 1948, Rada svobodného Československa.